

PČELARSKI zurnal

www.umeljic.com

ILUSTROVANI
ČASOPIS ZA
PČELARSKU
KULTURU

godina II
broj 3
april-jun 2009.
cena 190 din.

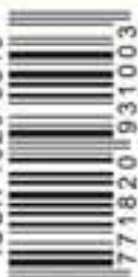

Tomaž Oštir
Pismo iz Kambodže

Tomas Sili, Kirk Višer, Kevin Pasino
Inteligencija pčelinjeg roja

Veroljub Umeljic
Prolećni razvoj pčelinjih društava u DB i LR košnicama

ISSN 1820-9319

9 771820 931003

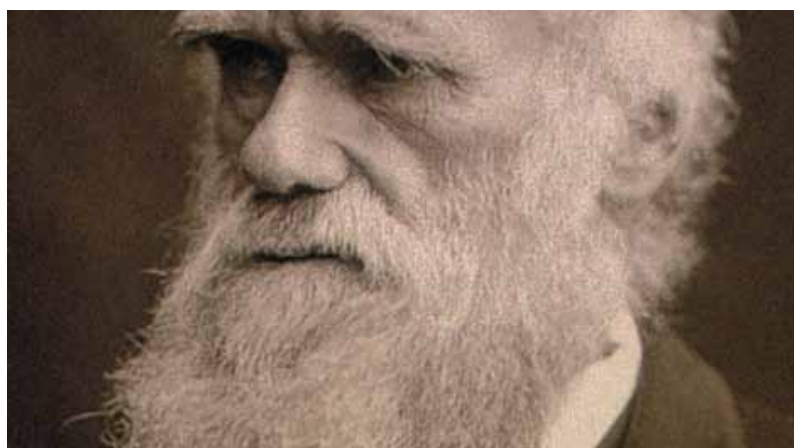
Tomaž Ostir 2 Pismo iz Kambodže

Sredinom novembra prošle godine dobili smo e-mail iz **Kambodže** od gospodina Tomaža Oštira koji se u ovoj dalekoj azijskoj zemlji bavi misionarskim poslom; podučava lokalno stanovništvo savremenom pčelarenju. Poslali smo u Kambodžu prvi broj Pčelarskog žurnala kojeg je gospodin Oštir primio polovinom januara. Usledila je prepiska a zatim i njegovo pismo sa serijom fotografija, namenjeno čitaocima *Pčelarskog žurnala*

POVODI

8 Godina Darvina

U čitavom svetu, 2009. godina proslavlja se kao Darwinova godina. *Pčelarski žurnal* priključuje se obeležavanju ovog značajnog jubileja objavljivanjem odlomka iz *Postanka vrsta* u kome se opisuje instinkt medonosnih pčela za izgradnju saća.

Čarls Darwin

9 Instinkt pčele medarice da gradi ćelije

Pokretačka sila u procesu prirodnog odabiranja bila je izgradnja ćelija potrebne jačine, podesne veličine i oblika za larve, i to je izvršeno sa najvećom mogućom uštedom u radu i vosku; onaj pojedinačni roj koji je na taj način izgrađivao najbolje ćelije uz najmanji rad, sa najmanjim utroškom meda u lučenju voska, najbolje je uspevao i prenosio svoje novostečene instinkte za ekonomisanje na nove rojeve.

Autorski članak

Tomas D. Sili* Kirk P. Višer** Kevin M. Pasino***

* Univerzitet Kornel, Itaka, SAD, profesor neurobiologije i ponašanja životinja

** Univerzitet Kalifornija, Riversajd, SAD, profesor entomologije

*** Državni Univerzitet Ohajo, SAD, profesor kompjuterskog inženjeringa

12 Inteligencija pčelinjeg roja

(Grupno odlučivanje u pčelinjim rojevima II deo)

Thomas D. Seeley, Kirk P. Visher, Kevin Pasino

Group Decision Making in Honeybee Swarms

Istražujući nezavisno, široko i simultano, stotine pčela izvidnica vraćaju se u roj donoseći raznovrsne informacije – izveštavajući o najboljim, osrednjim, pa čak i najlošijim lokacijama – koje se putem njihajućeg plesa mogu podeliti sa ostalim izvidnicama. Svako otkriće o potencijalnoj lokaciji za gnezdo slobodno se saopštava, nijedna izvidnica nije potisnuta. Na taj način roj u potpunosti koristi sebi svojstvenu kolektivnu prirodu da što brže okupi – često za samo nekoliko sati – izobilje alternativa na osnovu kojih bi se vršio izbor. Što je ovaj skup veći, verovatnije je da je u njega uključena prvoklasna lokacija. Na taj način, vidimo da je jedno od ključnih svojstava odlučivanja roja njegova decentralizovana organizacija, čime se obezbeđuje širok skup opcija.

Prof. dr Zoran Stanimirović*

Dr sc. Jevrosima Stevanović*

Mr sc. Dragan Ćirković**

* Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beogradu

** Ministarstvo poljoprivrede i vodoprivrede Republike Srbije, Okrug Novi Pazar

MOGUĆI UZROCI KOLAPSA PČELINJIH ZAJEDNICA (CCD) III deo

21 NOZEMOZA

Problemi dijagnostikovanja su do skora bili jako aktuelni, ali zahvaljujući molekularno-genetičkim metodama moguće je vrlo sigurno utvrditi koji je uzročnik nozemoze, *Nosema apis* ili *Nosema ceranae*. Ovakve analize se rade i u laboratoriji Katedre za biologiju Fakulteta veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu. Lečenje bi prema preporukama evropskih stručnjaka moralo biti praćeno detaljnom dezinfekcijom kompletne opreme i košnica, upotrebom toplote i sirćetne kiseline. Međutim postoje mišljenja da pojava *N. ceranae* nije nikakva novost, te da ona postoji sve vreme u pčelinjim zajednicama evropske medonosne pčele, ali da je došla do izražaja tek onog trenutka kada je neprimerenom upotrebom fumagilina uništen njen konkurent *N. apis*, pa je „nova vrsta“, *N. ceranae* zauzela upražnjenu ekološku nišu (Andrews, 2007).

Veroljub Umeljić

PROLEĆNI RAZVOJ PČELINJIH DRUŠTAVA

26 U DB I LR KOŠNICAMA I KORIŠĆENJE MEDIŠNIH TELA

Pčelarska praksa

Posle izvršenog tzv. prvog detaljnog prolećnog pregleda, koji se obavlja, u zavisnosti od vremenskih prilika, obično krajem marta – početkom aprila, treba početi sa podsticajnim prihranjivanjem pčelinjih društava šećernim sirupom, sa ciljem ubrzanja razvoja zajednice. Ova prihrana će imati pun efekat ako u prirodi ima polena u izobilju a vreme je povoljno da ga pčele mogu sakupljati i unositi u košnicu. Pored toga, bitno je i da noćne temperature budu iznad +10°C. Prihranjivanje šećernim sirupom veoma povoljno će uticati na pčele da intenzivnije sakupljaju polen. Time se u košnici stvaraju uslovi koji podstiču maticu na sve intenzivnije polaganje jaja.

Veroljub Umeljić

31 KORIŠĆENJE RAMOVA GRAĐEVNJAKA

Kada u košnicu, u kojoj je smešteno jače pčelinje društvo, postavimo prazan ram u kome smo za satonošu zalepili samo traku satne osnove, široku 10 mm, pčele će u njemu izgraditi sat, najčešće sa trutovskim ćelijama. Ram sa tako izgrađenim satom nazivamo ram građevnjak. U košnicama sa širokoniskim ramovima koristi se normalni ram za izradu građevnjaka. I kod košnica sa visokim ramovima, možemo, u cilju izgradnje građevnjaka, u plodište postaviti normalni ram. Međutim, izgradnja će biti brža ako za to koristimo poluram, u kom slučaju će pčele graditi satove i na satonoši i na donjoj letvici rama. Iz istih razloga možemo plodišni ram pregraditi po sredini horizontalnom letvicom. Može se koristiti i izgrađen plodišni ram u kome odsečemo i uklonimo donju polovinu sata a u gornjoj zadržimo polovinu sa radiličkim ćelijama.

Bagrem (*Robinia pseudoacacia* L.)

33 Fam. *Fabaceae*

Bagrem je naučno ime (*Robinia*) dobio po Žanu Robenu (Jean Robin, 1550-1629), vrtlaru Henrika IV i Luja XIII u Parizu, koji je prvi, oko 1600. godine, dobio biljku iz Virdžinije (Amerika) i zasadio je u park u Parizu, gajeći je kao ukrasnu biljku. *Pseudoacacia* (grč. pseŭdos lažni, akakía akacija, omanje trnovito drvo koje raste u ist. Africi), lažna akacija.

Medonosno bilje

36 ETIOPIJA

S obzirom na veliki broj košnica i bogatu medonosnu floru, Etiopija je najveći proizvođač meda i voska u Africi. Na svetskom nivou Etiopija je na četvrtom mestu po proizvodnji voska, i deseta po proizvodnji meda.

Događanja

38 Prvi državni pčelarski sajam

39 Enciklopedija pčelarstva

Prikaz

40 Simptomi CCD-a

Poslednjih nekoliko godina pčelari su suočeni sa neuobičajeno velikim gubicima pčelinjih zajednica. Ova pojava nazvana je Colony Collapse Disorder (CCD). Pojam disorder (poremećaj) koristi se zbog toga što uzrok još uvek nije otkriven. Istraživanja upućuju na složenu kombinaciju patogena, otrova i drugih faktora. U februarском broju časopisa Bee Culture, grupa naučnika (Debnam, Westervelt, Bromenshenk, Oliver) opisala je simptome koji su se javljali u periodu od godinu dana pre pojave CCD-a zaključno sa kolapsom pčelinjih zajednica.

42 Hranljiva vrednost polena

Svi pčelari znaju da je polen ključni sastojak zdrave ishrane pčela – med obezbeđuje ugljene hidrate, a polen proteine. Međutim, nisu sve vrste polena podjednako hranjive za pčele.

44 Pčele zujanjem smanjuju štetu koju gusenice prčinjavaju biljkama

Oprašivanje i biljožderstvo predstavljaju dve najvažnije ekološke i evolutivne povezanosti između biljaka i insekata. Medonosne pčele su glavni oprašivači dok su gusenice veoma efikasne štetočine biljaka.

Vergilije
Georgike II deo

38 KAKO ŽIVE PČELE?

Iz starih pčelarskih knjiga

*...A sad ću da opišem osobine pčela,
koje im je dao sam Jupiter, iz zahvalnosti što su
pošle za gromoglasnom larmom Kureta,
i za zveketom tuča,
i u Diktejskoj pećini nahranile nebeskog cara.
Jedino one imaju zajedničku decu, i stanuju u
gradu koji je svima zajednička kuća.
I provode svoj život zaštićene večitim zakonima.
Jedino one imaju otadžbinu i sopstvene penate.*

Nagrada igra

48 Upoznajte medonosno-polenonosno bilje

Čitaocima *Pčelarskog žurnala* ovoga puta pružamo priliku da se kroz zabavu bolje upoznaju sa zeljastim i polužbunastim medonosno-polenonosnim biljkama, prepoznavajući njihove listove.

Uradi sam

50 Pribor za sakupljanje propolisa

Osobinu pčela da zatvaraju propolisom sve pukotine, nepotrebne otvore, sastave i rastojanja na košnicama manje od 5 mm, pčelari iskorišćavaju pa postavljanjem raznih mreža i rešetki, kao i na druge načine, izazivaju pčele da u košnicu donesu što više propolisa kojim će popuniti novonastale male šupljine. Pčelari propolis prikupljaju za svoje potrebe, ali i iz komercijalnih razloga. Propolis može da se oduzima u prolećno-letnjem periodu.

Im memoriam

52 Martin Lindauer (1918-2008)

